huje jej VIII. čiastka. Dobou medzi dvoma snemami, snemom a druhým zákonom maďarizačným 7. z. čl. z r. 1792 zaoberá sa kniha štvrtá. Rečová otázka v úradoch a v školách po sneme 1792 nevyznieva v prospech maďarčiny. Odpor stolíc v predostieraní zápisníc k schváleniu a revízii a nedostatok učebníc hrajú významnú úlohu. Neobyčajne zaujímavá je kniha piata, kde autor zpracováva slovenskú národnostnú otázku koncom 18. storočia. V porovnaní k Srbom, Nemcom, Rumunom sa táto u nášeho kmeňa prejavuje inakšie. Hnutia líšia sa nositeľmi, formami a cieľmi. Pojem národ a národnosť je tu jasne formulovaný. Obšírna časť je venovaná i otázkam: Slováci ako autochtoni, Slováci čo konštruktívna zložka v ríši, obrodenie maďarské v porovnaní so slovenským (posledné vyniká ľudovosťou). Ku koncu pripojené sú poznámky a bohatý diferenciálny soznam osobný, miestny a vecný. — Rapant celkove zhostil sa úkolu vylíčiť počiatky maďarizácie veľmi čestne. Zpracoval a sosbieral literatúru a pramene tu i cudzozemské pôvodné (hodne dosiaľ neznámych rešp. nepoužitých), čo je pri obtiažnom temate a veľkej rozsiahlosti látky k zpracovaniu veľmi vzácné. Opiera stavbu celého diela na objektívnom štúdiu a nerozpakuje sa naznačiť a kritizovať mienenie opačné. Po stránke formálnej nemožno mu niečo vytýkať. Sloh je brilantný a ľubozvučná slovenčina pridáva chuti k podrobnejšiemu štúdiu dielca. Na pilieroch sosbieraného materiálu (pramenný mohol byť i samostatne vydaný) bude sa môcť ďalej pracovať s úspechom a dúfajme, že autor zapracovaný v tejto otázke venuje sa jej i naďalej a vylíči nám jej priebeh až do roku 1918. V diele II. 667 autor avizuje nové, ďalšie dielo: K počiatkom slovenského prebudenia«, ku ktorému dľa jeho slov je prítomné dielo vlastne len prípravou. Nám je len treba vítať toto dielo ako i budúce s takou úprimnou radosťou, s akou sa naň tešil neb. prof. Kadlec, ktorý žiaľbohu sa ho nedožil. Josko.

Dr. Sándorfi Kamill: A rézvényjog bíroi gyakorla a 1876—1930. (Súdna prax akciového práva 1876—1930.) Knižnica Tébe, číslo 61. Nakladateľstvo Tébe, Budapest, 1930, 312 strán. Cena 15 pengö. — Pre obor práva platného na Slovensku má veľkú dôležitosť súdna prax. V práve účastinných spoločností sa pociťoval dosiaľ nedostatok sbierky významných rozhodnutí. Túto medzeru vyplnil maďarský autor, ktorý ako univerzitný docent a kuriálny sudca, pridelený do ministerstva spravedlnosti, mal možnosť všestranne spracovať túto matériu. Sbierka sa neobmedzuje len na citáciu rozhodnutí, ale obsahuje u dôležitejších rozhodnutiach aj komentár doložený praktickými príkladmi. Autor sám naznačuje, že jeho práca má byť kompasom v súdnej praxi účastinných spoločností.

Dielo je rozdelené na predmluvu, na 7 kapitol a alfabetický index. Prvá kapitola obsahuje: všeobecné ustanovenia, druhá: právne pomery účastinárov, tretia: valné shromaždenie, štvrtá: predstavenstvo a dozorčiu radu, piata: likvidáciu účastinných spoločností, šiesta: cudzozemské účastinné spoločnosti, siedma: trestné ustanovenia.

Kniha je zaujímavá a cenná aj pre naše právo. Autorovi mohlo by sa však vytýkať, že hoci vybral látku s takou pečlivosťou, neuvádza sbierku, kde boly rozhodnutia publikované, čo je zaiste na závadu upotrebiteľnosti. Autor mal tiež uviesť, či ide len o publikované rozhodnutia, či aj o také, ktoré neboly publikované. Vecný register je veľmi podrobný, ale veci by osožil register chronologický, lebo sa vyskytujú dôležité rozhodnutia, ktoré márne hľadáme u §§—ov, kde by vecne maly byť vyložené. (Srovnaj rozhodnutie Curie 1242/901, ktoré nie je citované ani u §-u 174, ani 179, ačkoľvek i v komentovaných vydaniach obchodného zákona je zpravidla citované.) Práca je ináč dôkladná a cenná a pre obdobie do roku 1918 má veľký význam pre naše právo. Pokiaľ ide o rozhodnutia z roku 1921 a ďalšie, na ních je patrné, ako maďarská súdna prax sa prispôsobuje ku zmeneným pomerom účastinného podnikania. Dr. B. Čermák (Bratislava).

Rudolf Pollak: System des Österreichischen Zivilprozessrechtes mit Einschluss des Exekutionsrechtes. Wien 1932, Manzsche Verlags- u.

Univ. Buchhandlung. III. Teil, stránky 785—1136, cena neuvedena. — Třetí díl systému, o němž jsme již referovali (Všehrd XIII., str. 166), probírá exekuční právo, jež úplně vyčerpává pojednávajíc jednak o exekuci k uspokojení, jednak o zajištění nároku. Exekuci považuje spisovatel za výkon donucovací moci státu při uskutečnění určitého vnějšího úkonu. Exekuční řízení jest mu součástí civilního procesu, i když nepochází všechny exekuční tituly svým původem z tohoto oboru řízení. Spisovatelovo pojetí se tu omezuje jen na vnější znaky a přehlíží zásadní rozdíl mezi řízením sporným, kterým v z n i k á n o r m a, a mezi řízením exekučním, v němž tato norma dosahuje svého splnění, tím ztrácí svou normativní existenci a z a n i k á. Jinak ovšem z důvodů právní systematiky není námitek proti zařazení obou oborů řízení do jedné skupiny, zvláště když ex. řád odkazuje na c. ř. s. a nutno tedy jejich ustanovení společně aplikovati. Také v tomto svazku byl vzat náležitý zřetel na právo platné v zemi české a moravsko-slezské, že to neb ono ustanovení neplatí v ČSR. Česká literatura jest na několika místech citována také, hojněji jsou odkazy na Vážného sbírku rozhodnutí nejvyššího soudu. Pro studium specielních otázek jsou ovšem nejcennější četné odkazy na literaturu a judikaturu, které svým zpracováním činí celý spis výborným pramenem studia. Dr. K. Gerlich.

Dr. V. Čelanský: Vyšetřovací metody bezpečnostní služby. Praha 1932. Nákl. Zemědělské knihkupectví A. Neubert v Praze, v. 8^0, stran 332, cena neudána. — Spis dr. Čelanského sleduje cíle kriminalistické prakse. Je rozdělen na dvě části, v nichž látka je uspořádána dosti nesystematicky; stejně je tomu i v dodatcích, jež toto dílo zakončují.

Autor ve svém spise podává nám velmi zdařilý přehled stavu dnešní kriminalistické prakse při vyšetřování a naznačuje cesty k řešení dnešní její krise. Při tom ovšem se nijak nevyhýbá pronikavé kritice pražského bezpečnostního oddělení, u něhož po řadu let působil jako policejní komisař. Pojednává o tom, jakými zásadami se řídí dnešní prakse bezpečnostních oddělení, vysvětluje, proč užívá se těch neb oněch vyšetřovacích metod a tam, kde prakse podle jeho názorů nevyhovuje, naznačuje nove cesty, jimiž by se jí bylo ubírati. Poukazuje zcela správně, že použitím nových vědeckých poznatků dají se dnešní praksi málo vyhovující způsoby vyšetřování trestných činů snadno zdokonaliti. Popisuje jednak technickou stránku činnosti zločinné a odkrývání stop pachatelů trestných činů, při čemž hlavní zřetel je věnován změnám, jež byly zločinem způsobeny ve vnějším světě, jednak zabývá se studiem výpovědi svědků a obviněného. To již hlásal ve své Kriminální psychologii Hans Gross. K tomu autor dodává, jakým způsobem lze svědky a obviněného přiměti, třebas i proti jejich vůli k pravdivým výpovědím.

Poněvadž spis dr. Čelanského nesleduje cílů teoretických a tam, kde se o to pokouší, nezasluhují jeho vývody zvláštní pozornosti, omezíme se na výpočet jednotlivých kapitol jeho spisu, jež téměř všechny jsou velmi zajímavé a zaslouží si pozornosti. Tak v části prvé pojednává autor především o metodách bezpečnostní policie, pak zmiňuje se o trestných činech zvláště se zřetelem k místu činu, nebo o hledání pravděpodobného pachatele a pátrání po předmětech z trestných činů, nebo zase v další kapitole pojednává o doznání, specielně o doznání kvalifikovaném, o logice výpovědi a doznání a jich vědeckém výkladu a konečně o typech podle dispose a o výslechu podle typů. V části druhé pak zmiňuje se o hledání typu podle místa a způsobu činu, o dokonalé praksi detektivní služby, nebo zase podává velmi přehledný nástin nových metod výslechu, aby na konec zmínil se o zajímavých příkladech z prakse, z nichž zvláště zaslouží mimořádné pozornosti sensační vražda Američanky Margity Vörösmartyové, kterýžto případ je zajímavý jednak tím, že šlo zde o osoby velmi známé, jednak tím, že šlo zde o zvláštní detaily při vyšetřování.

V dodatcích dotýká se poměru vyšetřovacích metod k ustanovením zákona a k etice a dále kritiky pražského bezpečnostního oddělení, jež tvoří nejzajímavější kapitoly jeho spisu. Autor zde docela otevřeně poukazuje na to, že dnešní prakse policejní naprosto neodpovídá zákon-